

**Международная
Универсальная
Товарная Биржа**

«Modern Trading Solutions» Халықаралық әмбебап тауар биржасы» АҚ
Алматы қ, Қасымов к-сі, 32 үй, п.н. 129
БСН: 210140021980
e-mail: info@webmts.net

БҰЙРЫҚ
24.02.2023 жыл/года
Алматы қаласы

ПРИКАЗ
№02/Юр-10
город Алматы

«Modern Trading Solutions» Халықаралық әмбебап тауар биржасы» АҚ (бұдан әрі – Биржа) Директорлар кеңесінің 23.02.2023 жылғы №02/СД-02 хаттамасы қорытындысының негізінде

БҰЙЫРАМЫН:

1. Биржаның ресми интернет-ресурсында Тұрақты әрекет ететін биржалық арбитраждың жаңа құрамын ТОО «Алматы қалалық төрелік соты» (бұдан әрі – Арбитраж) ретінде бекітілгендігі туралы ақпаратты №01/23 ынтымақтастық туралы келісімге (бұдан әрі – Келісім) сәйкес жариялау;
2. Биржаның ресми интернет-ресурсында Тұрақты әрекет ететін биржалық арбитраждың регламентін және арбитрлер тізімін жариялау;
3. Тұрақты әрекет ететін биржалық арбитраждың регламенті және/немесе арбитрлер тізімі өзгерген жағдайда Арбитраж өзгерістер енгізілгеннен кейін 2 күнтізбелік күннен кешіктірмей Биржаны хабардар етуі және қайта жариялауға жіберуі қажет;
4. Тұрақты әрекет ететін биржалық арбитраждың ең өзекті регламенті және арбитрлер тізімі Арбитраждың ресми интернет-ресурсында www.arsud.kz орналастырылған нұсқасы болып танылсын.

**«Modern Trading Solutions»
Халықаралық әмбебап тауар биржасы» АҚ**

Искаков Е.Б.

"Алматы қалалық төрелік соты" ЖШС
Директорының бұйрығы

Алматы қ.
мекен-жайы: Жібек жолы 135, кеңсе 3113
«01» қаңтар 2023 ж.

"Алматы қалалық төрелік соты" ЖШС директоры атынан Айтқожин А.Х. келесі шешімдерді қабылдады:

1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес «Алматы қалалық төрелік соты» арбитражының келесі құрамын бекітіп, арбитраж тізіліміне келесі тұлғаларды енгізу:

- Салпеков Алмас Сайлаубекович - арбитраж төрағасы,
- Максименко Елена Викторовна - арбитр,
- Гуторова Наталья Леонидовна - арбитр,
- Попов Игорь Вадимович - арбитр,
- Игіліков Назарбек Ерланович - арбитр,
- Ибрагимов Руслан Фархатович - арбитр,
- Елжасова Диляра Айдархановна - арбитр,
- Омарова Динара Каирбековна - арбитр,
- Жабиев Рустем Бекетович - арбитр,
- Нурдавлетова Лаура Моряковна - арбитр.

:

«Алматы қалалық төрелік соты» ЖШС
Директоры

Айтқожин А.Х.

**«Алматы қалалық төрелік соты»
Регламенті**

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер

- 1-бап. Арбитраждың құзыреті
- 2-бап. Арбитраждық келісім
- 3-бап. Қолданылатын құқық
- 4-бап. Арбитраждың құрылымы
- 5-бап. Арбитраж лауазымды тұлғаларының өкілеттіктері
- 6-бап. Арбитраждық қарау тілі
- 7-бап. Арбитраждық қарау орны
- 8-бап. Арбитраждық қараудың құпиялылығы
- 9-бап. Арбитраждық алым
- 10-бап. Процестік мерзімдер және олардың есептелуі
- 11-бап. Арбитраж анықтамалары
- 12-бап. Құжаттарды ұсыну
- 13-бап. Құжаттарды жіберу және тапсыру
- 14-бап. Істерді қалыптастыру және сақтау

2. Талап арыз беру және іс жүргізуді бастау

- 15-бап. Талап өндірісінің мазмұны
- 16-бап. Іс жүргізуді бастау
- 17-бап. Талап арызды қайтару
- 18-бап. Талап арызды қабылдаудан бас тарту
- 19-бап. Талапқа жауап беру
- 20-бап. Қарсы талап

3. Арбитрлар алқасын қалыптастыру

- 21-бап. Арбитрлар алқасының сандық құрамы
- 22-бап. Арбитрлар
- 23-бап. Арбитрлар алқасын қалыптастыру тәртібі
- 24-бап. Арбитрды алып тастау
- 25-бап. Арбитрдың өкілеттіктерін тоқтату
- 26-бап. Арбитрды ауыстыру

4. Арбитраждық қарау тәртібі

- 27-бап. Істі арбитраждық қарауға дайындау
- 28-бап. Алдын ала тыңдау

29-бап. Арбитрлар алқасының құзыретін анықтау

30-бап. Қамтамасыз ету шаралары

31-бап. Арбитраждық қараудың нысаны

32-бап. Арбитраждық қарау ережелері

33-бап. Арбитраждық қарауға тараптардың қатысуы

34-бап. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

35-бап. Дәлелдемелер

36-бап. Куәгерлер

37-бап. Сараптама тағайындау және өткізу

38-бап. Арбитраж отырысының хаттамасы

5. Сот шешімі

39-бап. Арбитраждық қарауды тоқтату

40-бап. Шешім қабылдау

41-бап. Шешімнің нысаны мен мазмұны

42-бап. Қосымша шешім

43-бап. Шешімді түзету

44-бап. Келісілген шарттар бойынша шешім

45-бап. Жауапкершілікті алып тастау

46-бап. Шешімді орындау

Осы Регламент «Алматы қалалық төрелік сотының» қызметін ұйымдастыру тәртібін және осы арбитражда арбитраждық қараудың ережелерін анықтайды. Арбитраж заңнамасына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда, қайшылықтар болған жағдайда Қазақстан Республикасының заңнамасы қолданылады.

Осы Регламенттің мақсаттары үшін мәтінде келесі ұғымдар пайдаланылады:

- Қазақстан Республикасының қоғамдық тәртібі – Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде бекітілген құқықтық тәртіп негіздері;
- арбитраж – арнайы құрылған, тараптардың екеуін де қанағаттандыратын мемлекеттік емес органға жүгіну арқылы дауларды шешу жүйесі;
- арбитраждық келісім (арбитраждық шарт) – азаматтық-құқықтық қатынастардан туындаған немесе туындауы мүмкін дауды арбитражда қарауға беру туралы тараптардың жазбаша келісімі;
- арбитраждық қарау – арбитражда дауды қарау процесі және арбитраждық шешім шығару;
- арбитр – осы Регламентке сәйкес дауды арбитражда шешу үшін сайланған жеке

тұлға;

- арбитрлар алқасы – нақты дауды шешу үшін сайланған алқалы немесе жеке арбитрлар құрамы.

- арбитраждық талқылау тараптары немесе тараптар - талапкер (талапкерлер) және жауапкер (жауапкерлер) нақты іс бойынша.

- арбитраждық талқылауға қатысушылар - тараптар, куәгерлер, сарапшылар, аудармашылар, үшінші тұлғалар.

арбитрлер тізілімі - арбитражда дауларды шешу үшін сайланатын «Алматы қалалық төрелік соты» арбитрлер тізімі.

- өкілетті сот - Қазақстан Республикасының сот жүйесінің соты, ол Қазақстан Республикасының азаматтық іс жүргізу заңнамасына сәйкес тиісті шарт тараптарының арасындағы дауды бірінші сатыда қарауға уәкілетті.

-іскерлік айналым дәстүрлері - азаматтық-құқықтық шарттар саласында қалыптасқан және олар қандай да бір құжатта тіркелген-тіркелмегеніне қарамастан кеңінен қолданылатын мінез-құлық ережелері.

Жалпы ережелер

1-бап. «Алматы қалалық төрелік сотының» құзыреті

1. «Алматы қалалық төрелік соты» арбитражы (бұдан әрі - Арбитраж) - бұл азаматтық-құқықтық қатынастардан туындайтын немесе туындауы мүмкін дауларды шешу үшін заңды және/немесе жеке тұлғалар арасында арбитраждық келісім болған жағдайда, дауды қарауға беруді көздейтін арбитраж болып табылады.

2. Арбитраж өз қызметін осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады: Қазақстан Республикасының Конституциясына, Қазақстан Республикасының «Арбитраж туралы» заңына, Қазақстан Республикасының ратификацияланған халықаралық шарттарына және арбитраж қызметін реттейтін басқа да нормативтік құқықтық актілеріне сүйенеді.

3. Арбитраждың функциясы - осы Ережеге, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес туындаған дауларды қарауды ұйымдастыруды қамтамасыз ету, бұл ретте нақты дауды қарау және ол бойынша шешім қабылдау тек осы Ереженің ережелеріне сәйкес уәкілетті арбитрлер алқасы арқылы жүзеге асырылады.

4. Арбитрлер алқасын құруға дейін арбитраждың дауды қарауға құзыреттілігі бар-жоғы туралы мәселені арбитраж төрағасы шешеді. Егер арбитраж төрағасында, арбитрлер алқасында немесе тараптарда даудың немесе оның жекелеген сәттерінің арбитраждық талқылауға жататындығы туралы негізделген күмән туындаса, нақты іс

бойынша құзыреттіліктің бар-жоғы туралы мәселені арбитрлер алқасы немесе арбитраж төрағасы 10 күн ішінде шешеді.

5. Тараптар арасындағы дауды сотқа дейінгі реттеу тәртібін сақтамай-ақ Арбитражға беру мүмкін.

2-бап. Арбитраждық келісім

1. Арбитраждық келісім – бұл тараптардың туындаған немесе туындауы мүмкін дауды Арбитражда қарауға беру туралы жазбаша келісімі, ол шартта арбитраждық ескертпе ретінде немесе жеке келісім түрінде жасалуы мүмкін. Арбитраждық келісім жазбаша түрде жасалған болып есептеледі, егер:

- a) ол тараптар қол қойған құжатта болса;
- b) ол хаттармен және байланыстың басқа да құралдарын пайдалану арқылы алмасу жолымен жасалса және бұл келісім субъектілерді анықтап, олардың ерік-жігерін көрсетуін қамтамасыз етсе;
- c) шартта дауды Арбитражда қарауға беру туралы шартты қамтитын құжатқа сілтеме болса, шарт жазбаша түрде жасалса және бұл сілтеме арбитраждық келісімді шарттың бөлігі етіп жасаса;
- d) Арбитраждық келісім жазбаша түрде жасалған болып есептеледі, егер ол арбитражда талап арызбен және талапқа жауаппен алмасу жолымен жасалса, онда тараптардың бірі істі арбитражда қарауға беруді ұсынса, ал екінші тарап оған қарсы болмаса.

2. Арбитраждық келісімде мыналар болуы керек:

- 1) тараптардың дауды арбитражға беруге ниеті;
- 2) арбитражда қаралуға жататын мәселенің көрсетілуі;
- 3) Арбитраждық келісімнің қосымша шарттары тараптардың келісімімен анықталуы мүмкін.

3. Тараптардың дауды Арбитражға беруге арналған келісім жасасуы осы Ережемен келісуін білдіреді, ол арбитраждық келісімнің ажырамас бөлігі болып табылады және талап арыз берілген сәтте қолданылады. Арбитраждық талқылауға қатысатын және осы Ереженің талаптарын бұзуға қарсы болмайтын тарап өзінің қарсылық білдіру құқығынан бас тартқан болып есептеледі.

4. Құзыретті сотта қаралып жатқан дауға қатысты арбитраждық келісім сот шешім қабылдағанға дейін жасалуы мүмкін.

5. Тараптар, дауды Арбитражға беруге арналған келісім жасасқан соң, оны біржақты тәртіпте тоқтатуға құқығы жоқ.

6. Арбитраждық келісім, онымен байланысты шарттың мерзімі мен жарамдылығына қарамастан, заңды күшке ие.

3-бап. Қолданылатын құқық

1. Тараптар арбитраждық талқылау үшін қолданылатын құқықты анықтауға құқылы. Қолданылатын құқық туралы келісім болмаған жағдайда, қолданылатын құқықты арбитраж анықтайды.
2. Арбитражда шешімдер шарттың талаптарына және осы Регламент ережелеріне сәйкес қабылданады.
3. Даулы қатынастарды реттейтін құқық нормалары болмаған жағдайда, арбитрлер алқасы ұқсас құқықтық қатынастарды реттейтін нормаларды қолданады, ал мұндай нормалар болмаған жағдайда, дауды заңдардың жалпы принциптері мен мағынасы негізінде, әділ, жылдам және түпкілікті шешімін қамтамасыз ете отырып, шешеді.

4-бап. Арбитраж құрылымы

Арбитраж құрылымына мыналар кіреді: Төраға, арбитрлер және хатшылық.

5-бап. Арбитраж лауазымды тұлғаларының өкілеттіктері

1. Арбитраж төрағасы арбитраждың қызметін басқарады және үйлестіреді, Регламенттің сақталуын бақылауды жүзеге асырады және мыналарға құқылы:
  - а) арбитражды мемлекеттік органдармен, заңды және жеке тұлғалармен қарым-қатынастарда таныту;
  - б) арбитраж шешімдерінің, қаулыларының және басқа құжаттардың көшірмелерін куәландыру;
  - с) осы Регламентте көзделген басқа да функцияларды орындау.
2. Арбитраж төрағасының ауруына немесе басқа да құрметті себептерге байланысты б, с тармақтарында көрсетілген функцияларды орындай алмаған жағдайда, бұл функциялар нақты іс бойынша арбитраждық талқылауды жүргізетін арбитрлер алқасына беріледі.
3. Арбитраж хатшысы нақты іс бойынша іс жүргізуді ұйымдастырады, сондай-ақ осы Регламентте көзделген басқа да функцияларды орындайды.

6-бап. Арбитраж талқылауының тілі

1. Тараптар арбитраждық талқылаудың тілін анықтауға құқылы. Егер тараптар арасында келісім болмаса, арбитраж талқылауы арбитраждың анықтауымен жүргізіледі.
2. Егер тарап арбитраждық талқылау тілін білмесе, онда ол өзіне аудармашы қызметін өз бетінше және өз есебінен қамтамасыз етеді. Егер арбитр арбитраждық талқылау

тілін білмесе, онда аудармашыны арбитраж қамтамасыз етеді.

3. Арбитраж төрағасы немесе арбитрлер алқасы қажет болған жағдайда, тараптардан «Алматы қалалық төрелік сотына» ұсынылған құжаттар мен басқа да материалдардың аудармасын талап етуге құқылы.

7-бап. Арбитраждық талқылау орны

Арбитраждық талқылау арбитраж орналасқан елді мекенде және орында немесе қосымша шығындарды төлеу шартымен арбитраж төрағасы анықтаған басқа орында жүзеге асырылады.

8-бап. Арбитраждық талқылаудың құпиялылығы

1. Арбитраж лауазымды тұлғалары, арбитрлер, тараптар және арбитраждық талқылауға қатысушылар арбитражда дауды қарау кезінде белгілі болған және тараптар құпия деп анықтаған мәліметтерді жариялауға құқылы емес.

2. Тараптардың кез келгені құпиялылықты сақтау қажет мәліметтерді және бұл ақпарат толық немесе ішінара ашылуы мүмкін жағдайларды анықтауға құқылы.

3. ҚР "Арбитраж туралы" Заңына сәйкес арбитраждық талқылау тараптар немесе олардың өкілдерінің қатысуымен жабық отырыста өтеді. Отырысқа аудио, видео жазу төрағалық ететін арбитрдің шешімімен қолданылуы мүмкін.

9-бап. Арбитраждық алым

1. Арбитражда талап арызды, қарсы талапты, сондай-ақ талап мөлшерін ұлғайту туралы өтініштерді қарау арбитраждық алым мен қосымша шығындарды төлеу шартымен жүзеге асырылады.

2. Арбитраждық алымның мөлшері арбитраж төрағасы өтініш берушімен келісу арқылы өзгертілуі мүмкін.

3. Арбитраждық талқылау барысында қосымша шығындар туындаған жағдайда, бұл шығындар арбитраждық талқылау тараптарына жүктеледі.

10-бап. Процессуалдық мерзімдер және олардың есептелуі

1. Процессуалдық әрекеттер осы Регламентте белгіленген мерзімдерде орындалады. Егер процессуалдық әрекетті орындау мерзімі осы Регламентте белгіленбесе, мерзім арбитраж төрағасымен анықталады.

2. Процессуалдық әрекеттерді орындау мерзімдері нақты күнтізбелік күнмен, міндетті түрде орын алатын оқиғамен немесе уақыт кезеңімен анықталады. Соңғы жағдайда, әрекет бүкіл кезең ішінде орындалуы мүмкін.

3. Уақыт кезеңімен анықталған мерзімнің басталуы күнтізбелік күннен немесе оның

басталуын анықтайтын оқиғадан кейінгі күні басталып, белгіленген кезеңнің соңғы күнінде аяқталады. Егер белгіленген кезеңнің соңғы күні жұмыс емес күнге сәйкес келсе, оның аяқталу күні келесі жұмыс күні болып саналады.

4. Қажет болған жағдайда, осы Регламентте белгіленген процессуалдық мерзімдерді нақты іс бойынша ұзарту құқығы арбитраж төрағасына тиесілі.

11-бап. Арбитраждық талқылаудың анықтамалары

1. Процессуалдық әрекеттерді анықтайтын барлық мәселелер бойынша, арбитраж төрағасы немесе осы Регламентпен белгіленген өкілеттіктеріне сәйкес арбитрлер алқасы шешімдер қабылдайды, олар түпкілікті болып табылады.

2. Арбитрлер алқасымен дауды қараған жағдайда, шешімдер көпшілік дауыспен қабылданады.

3. Бір адамдық арбитрлер алқасының шешімдері төрағалық етуші (жекелей) арбитрмен қол қойылады.

12-бап. Құжаттарды ұсыну

1. Арбитражға ұсынылатын талап арыздар, қарсы талаптар және басқа да құжаттар міндетті түрде Арбитраж хатшылығында тіркелуге жатады. Құжаттарды арбитрдің қабылдау күні мен уақыты оларды тіркеу күні мен уақыты деп саналады.

2. Тараптар арбитраждық талқылауды қозғауға және жүзеге асыруға қатысты құжаттарды хатшылыққа тараптар мен арбитрлер санына сәйкес жеткізіп, ұсынуы керек, сондай-ақ оларды анықтауда белгіленген мерзімдерде орындауы қажет.

3. Талап арыздардан, талап арыздарға жауаптардан және тараптардың басқа да жазбаша өтініштерінен басқа құжаттар тиісті түрде куәландырылған көшірмелер түрінде ұсынылуы мүмкін.

4. Арбитраж құрамы өз бастамасымен немесе тараптардың бірі өтініш жасаған жағдайда ұсынылатын құжаттың түпнұсқасын (оригиналын), нотариалды куәландырылған көшірмесін немесе шетелде берілген құжаттың заңдастырылуын талап етуге құқылы.

13-бап. Құжаттарды жіберу және тапсыру

1. Құжаттарды тараптарға және арбитрлерге жеткізуді арбитраж хатшылығы немесе арбитр қамтамасыз етеді.

2. Арбитраж шешімдері мен анықтамалары тараптарға жеке қол қойылып беріледі немесе талап арызында көрсетілген тараптардың пошта, электрондық мекенжайлары немесе мессенджерлері арқылы хабарламамен тапсырылады. Пошта шығындары тараптар есебінен төленеді.

3. Тараптар мен басқа да арбитраждық талқылау қатысушыларына жіберілген кез

келген құжат оны қолма-қол беру (тапсыру талпынысы) немесе жеткізу (жеткізу талпынысы) күні алынған деп саналады, тіпті адресат оны қабылдаудан бас тартса немесе көрсетілген мекенжайда (тұрғылықты жерде) болмаған жағдай орын алғанда.

4. Арбитраждық талқылау тараптары мен басқа да қатысушылары өздерінің орналасқан жері, тұрғылықты мекенжайы және басқа да мекенжайлары туралы берілген мәліметтердің дұрыстығы үшін жауапты және бұрын берілген мәліметтердің өзгерістері туралы арбитраж хатшылығын дереу хабарлауға міндетті. Тарап өкілінің көрсетілген мекенжайына жеткізу – ұсынылған тарапқа жеткізу деп саналады.

14-бап. Істерді қалыптастыру және сақтау

1. Арбитраждық талқылауды қозғау, жүзеге асыру және тоқтату мәселелеріне қатысты барлық құжаттар іс құрамына қосылуға жатады, олардың қалыптастырылуын арбитраж хатшысы жүзеге асырады, ол істі қозғау сәтінен бастап арбитраждық талқылауды тоқтатқанға дейін аяқтайды.
2. Арбитражбен қаралған істер арбитраж мұрағатында арбитраждық талқылау тоқтатылған күннен бастап бір жыл ішінде сақталады, содан кейін жойылуға жатады.

II. Талап арызды беру және іс қозғау

15-бап. Талап арыздың мазмұны

1. Арбитражға дау беру тараптардың біреуінің арбитраждық талқылауды қозғау мақсатында жазбаша талап арыз беруімен жүзеге асырылады. Арбитраждық талқылаудың басталуы талап арыздың тіркелу сәті болып табылады.
  2. Талап арызда мыналар көрсетілуі керек:
    - a) соттың атауы;
    - b) талап арызды беру күні;
    - c) тараптардың атаулары, олардың тұрғылықты жері немесе, егер тараптар заңды тұлғалар болса, орналасқан жері және банктік деректемелері, байланыс телефондарының нөмірлері, электрондық пошта мекенжайлары;
    - d) арбитражға жүгінудің негіздемесі;
    - e) талап қоюшының талаптары;
    - f) талап сомасы, егер талап бағалануға жататын болса;
    - g) талап қою талаптарын негіздейтін фактілік мән-жайлардың сипаттамасы, осы мән-жайларды растайтын дәлелдемелерге сілтемелер, сондай-ақ талаптың құқықтық негіздемесі;
    - h) талап арызға қоса берілетін құжаттар мен басқа да материалдардың тізімі.
- Талап арызда істі дұрыс және уақытында қарауға маңызды болып табылатын басқа да мәліметтер, соның ішінде тараптардың телефон нөмірлері, факс нөмірлері, электрондық пошта мекенжайлары көрсетілуі мүмкін.

3. Талап арызға қоса беріледі:

- а) дауды арбитражға беру туралы келісімнің құжатының көшірмесі;
  - б) талап етілетін немесе дауланатын соманың есебі, айыппұлдың есебі;
  - с) талап талаптарын растайтын құжаттар;
  - д) талап арызды қол қоюға құзыреттілікті растайтын сенімхаттың түпнұсқасы немесе басқа құжаттардың куәландырылған көшірмелері;
  - е) арбитраж алымының төленгенін растайтын құжат (немесе бөліп төлеу және/немесе кейінге қалдыру туралы өтініш).
4. Талап арыздың көшірмесі барлық қосымшаларымен бірге жауапкерге (тараптарға) жіберуді талапкер қамтамасыз етеді.

16-бап. Іс қозғау

1. Егер талапкер осы Регламенттің талаптарына сәйкес талап арызды берген болса, арбитраж төрағасы талап арызды тіркеген күннен бастап бес күн ішінде істі қозғау туралы анықтама шығарады.
2. Анықтамада істі арбитраждық талқылауға дайындау уақыты (қажет болған жағдайда), іске қатысушы тұлғалардың орындауға тиісті әрекеттері және олардың орындалу мерзімдері көрсетіледі.
3. Істі қозғау туралы анықтама іске қатысушы тұлғаларға оны шығарған күннен бастап үш күн ішінде жіберіледі немесе қолма-қол беріледі.

17-бап. Талап арызды қайтару

1. Арбитраж талап арызды тіркеген күннен бастап бес жұмыс күні ішінде, төмендегі жағдайларда талап арызды қайтару туралы негізделген анықтама шығарады:
  - 1.1. Тараптар арасында арбитраждық келісім жоқ болса;
  - 1.2. Арыз әрекетке қабілетсіз тұлға тарапынан берілсе;
  - 1.3. Арыз қол қою немесе ұсыну құқығы жоқ тұлға тарапынан қол қойылған немесе ұсынылған болса;
  - 1.4. Осы немесе басқа арбитражда осы тараптар арасында, сол элементке және сол негіздерге қатысты іс болса;
  - 1.5. Талапкер талап арызды қайтару туралы өтініш берсе.
2. Арызды қайтару талапкердің сол жауапкерге, сол элементке және сол негіздерге қатысты талаппен арбитражға қайта жүгінуіне кедергі болмайды.
3. Талап арызды қайтару туралы анықтама талапкерге оны шығарған күннен бастап үш күн ішінде жіберіледі немесе қолма-қол беріледі.

18-бап. Талап арызды қабылдаудан бас тарту

1. Арбитрлер алқасы талап арызды тіркеген күннен бастап бес күн ішінде төмендегі

жағдайларда талап арызды қабылдаудан бас тарту туралы негізделген анықтама шығарады:

- a) талап арыз кәметке толмағандардың мүдделеріне қатысты болса;
- b) талап арыз заң бойынша әрекетке қабілетсіз немесе шектеулі әрекетке қабілетті деп танылған тұлғалардың мүдделеріне қатысты болса;
- c) дау табиғи монополия субъектілерінің, нарықта үстемдік ететін субъектілердің қызмет көрсету, жұмыстарды орындау, тауар өндіру келісімдерінен туындаса, сондай-ақ банкроттық және оңалту істеріне қатысты болса (Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайлардан басқа);
- d) дау мүліктік емес жеке қатынастардан туындаса, мүліктік қатынастармен байланысты болмаса, өмір мен денсаулық, жеке өмірдің құпиялылығы, адамның атына құқығы сияқты құқықтарға қатысты болса;
- e) осы тараптар арасында, сол элементке және сол негіздерге қатысты заңды күшіне енген сот шешімі болса.

2. Талап арызды қабылдаудан бас тарту арызданушының сол жауапкерге, сол элементке және сол негіздерге қатысты талаппен арбитражға қайта жүгінуіне кедергі болады.

3. Талап арызды қабылдаудан бас тарту туралы анықтама талапкерге оны шығарған күннен бастап он жұмыс күні ішінде жіберіледі немесе қолма-қол беріледі.

19-бап. Талапқа жауап

1. Жауапкер талап арыздың көшірмесін алған күннен бастап бес күн ішінде талап арызға жауап ұсынуға құқылы, ол келесі ақпараттарды қамтуы тиіс:

- a) жауапкердің талаптарды толық немесе ішінара мойындау туралы мәлімдемесі;
- b) талап етілген талаптарға қарсы дәлелдер және олар негізделген жағдайлар;
- c) жауапкер сілтеме жасаған дәлелдер туралы мәліметтер;
- d) осы Регламентке сәйкес рұқсат етілген процессуалдық әрекеттерді орындау туралы өтініштер және талап арыздың мәні бойынша басқа да түсініктемелер.

2. Талап арыздың көшірмесін алу күні оны қолма-қол беру (беру талпынысы) немесе жеткізу (жеткізу талпынысы) күні деп саналады, тіпті адресат оны қабылдаудан бас тартса немесе көрсетілген мекенжайда (тұрғылықты жерде) болмаса да.

3. Жауапкердің талапқа жауап ұсынбауы талапты мойындау ретінде қаралмайды және істің бар дәлелдер бойынша қаралуына кедергі болмайды.

20-бап. Қарсы талап

1. Жауапкер талапкерге қарсы талап қоя алады, егер қарсы талап талапкердің талаптарымен өзара байланысты болса және қарсы талап арбитраждық келісімге сәйкес арбитражда қаралуға жататын болса.

2. Қарсы талап арбитраж талқылауы барысында Арбитраж шешім қабылдағанға дейін қойылуы мүмкін, егер тараптар қарсы талап қою үшін басқа мерзімді келіспесе.

3. Қарсы талап қою кезінде бастапқы талап қоюға қолданылатын ережелер қолданылады. Қарсы талапты қабылдау, қараусыз қалдыру, қайтару, қабылдаудан бас тарту мәселелері арбитрлер алқасымен шешіледі. Арбитраж талқылауы барысында қарсы талап қою арбитрлер алқасының құрамын өзгертпейді.
4. Талапкер қарсы талапқа бес күн ішінде қарсылық білдіруге құқылы.
5. Тараптар басқаша келіспеген жағдайда, жауапкер қарсы талап бойынша өтемақы талап етуге құқылы.

III. Арбитрлер алқасын құру

21-бап. Арбитрлер алқасының сандық құрамы

1. Арбитражда қарауға берілген дау арбитрлер алқасымен қаралады, ол бір немесе үш арбитрден тұруы мүмкін.
2. Арбитраж төрағасы талап арыз тіркелген күннен бастап бес жұмыс күні ішінде арбитрлердің сандық және жеке құрамын анықтайды. Арбитраж төрағасы кез келген талапты өз өндірісіне алуға және басқа арбитрдің өндірісіндегі істі өзіне алуға құқылы.
3. Тараптар арбитрлердің сандық құрамына қатысты келісім болған жағдайда сандық құрам туралы өтініш білдіруге құқылы. Егер келісімде арбитрлердің сандық құрамы көрсетілмесе, дау бір арбитрмен қаралады, ол Арбитраж төрағасымен немесе төрағаның өзі тағайындалады. Тараптар арбитрлерді тек Алматы арбитраж сотының тізімінен таңдай алады.

22-бап. Арбитр

1. Нақты дау бойынша заң талаптарына сәйкес келетін арбитр Арбитраж төрағасымен тағайындалады. Нақты дау бойынша арбитрді тағайындау кезінде тараптардың тілектері ескерілуі мүмкін.
2. Арбитр кез келген елдің азаматы болуы мүмкін.
3. Арбитр бола алмайды:
  - а) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен сайланған немесе тағайындалған құзыретті соттың төрағасы;
  - б) Заңмен белгіленген тәртіппен сот әрекетке қабілетсіз немесе шектеулі әрекетке қабілетті деп танылған тұлға;
  - с) Соттылығы алынбаған немесе өтелмеген адам, немесе қылмыс жасағаны үшін айып тағылған тұлға;
  - д) Мемлекеттік қызметкер, ҚР Парламенті депутаты, мемлекеттік бюджет есебінен төленетін тұрақты немесе босатылған негізде қызмет атқаратын маслихат депутаты, немесе әскери қызметші.

23-бап. Арбитрлер алқасын құру тәртібі

1. Алқаны құру кезінде арбитрлер Арбитраж тізімінен Арбитраж төрағасымен тағайындалады.
2. Тараптар Арбитраж тізімінен нақты арбитрді тағайындау туралы өтініш білдіруге құқылы.
3. Арбитраж хатшылығы тараптардың өтініші бойынша арбитрлердің кәсіби тәжірибесі мен білімі туралы ақпаратпен танысу мүмкіндігін қамтамасыз етеді, арбитрлердің жеке өміріне қатысты ақпаратты қоспағанда.
4. Арбитр міндеттерін қабылдау және олардан бас тарту тәртібі, сондай-ақ, арбитрлердің негізгі құқықтары мен міндеттері осы Регламентпен белгіленеді.

24-бап. Арбитрді шеттету

1. Тараптардың кез келгені іс қараудың мәні бойынша басталғанға дейін арбитрді шеттету туралы негізделген өтініш білдіруге құқылы.
2. Егер тарап белгіленген мерзімде арбитрді шеттету туралы өтініш білдірмесе немесе арбитрлер алқасы шешім қабылдау үшін жабық отырысқа кеткеннен кейін шеттету туралы өтініш білдірсе, ол тарап арбитрді шеттету құқығынан айырылады.
3. Арбитрді шеттетудің негіздері:
  - а) Арбитр жақын туысы дау тараптарының бірі болса, немесе арбитр басқа жолмен даудың нәтижесіне байланысты өзі үшін айтарлықтай пайда немесе зиян күте алатын болса;
  - б) Арбитр немесе оның жақын туысы даудың тарапы болып табылатын заңды тұлғаның басшысы, филиалы немесе өкілі болса, немесе басқа жолмен даудың нәтижесіне байланысты пайда немесе зиян күте алатын болса;
  - с) Арбитр осы іс бойынша осы Регламентпен көзделмеген сыйақы алса немесе талап етсе.
4. Арбитр ретінде сайланған адам осы Регламенттің 24-бабының талаптарына сәйкес келмеген жағдайда арбитр міндеттерін қабылдаудан бас тартуы тиіс, сондай-ақ тараптарды дереу жазбаша түрде хабардар етіп, төмендегідей жағдайларда өзін-өзі шеттетуі тиіс:
  - а) Егер арбитраж талқылауы барысында осы баптың талаптарына сәйкессіздік пайда болса;
  - б) Істі қарау барысында оның қатысуын мүмкін емес ететін басқа жағдайлар туындаса, арбитр міндеттерін қабылдаудан бас тартуы тиіс.
5. Арбитрді шеттету мәселесі Арбитраж төрағасымен шешіледі. Арбитрді шеттету туралы шешім негізі көрсетілмейді және соңғы болып табылады.

25-бап. Арбитрдің өкілеттігін тоқтату

1. Арбитрдің өкілеттігі келесі жағдайларда тоқтатылады:

- a) Осы Регламентте қарастырылған негіздер мен тәртіп бойынша арбитрді шеттету туралы шешім қабылдау;
- b) Арбитрдің қайтыс болуы;
- c) Арбитраждық талқылаудың тоқтатылуы.

26-бап. Арбитрді ауыстыру

1. Арбитрдің өкілеттігі осы Регламенттің 25-бабының 1-тармағының а), b) тармақшаларына сәйкес тоқтатылған жағдайда, оны Арбитраж төрағасы тағайындаған арбитр ауыстырады. Бұл әрекет дау алқалық қарастырылған жағдайда басқа арбитрлер алқасының құрамын өзгертпейді. Қажет болған жағдайда өзгертілген арбитрлер алқасы істі қайта қарау бойынша тыңдау тағайындай алады.

IV. Арбитраждық талқылау тәртібі

27-бап. Істі арбитраждық талқылауға дайындау

1. Іс материалдарын зерттеп, арбитраж алымын төлеу жағдайында, арбитрлер алқасы немесе жеке арбитр алдын ала тыңдаудың күнін және уақытын тағайындайды.
2. Алдын ала тыңдау өткізудің қажеті жоқ жағдайда, арбитрлер алқасы істі мәні бойынша қарауға құқылы.
3. Алдын ала тыңдау және арбитраж отырысының күні мен уақыты туралы тараптар тиісті түрде хабарлануы тиіс.

28-бап. Алдын ала тыңдау

1. Алдын ала тыңдау барысында арбитрлер алқасы:
  - a) Осы Регламентте белгіленген жағдайларда қарауға берілген дауды қарау құзыретінің бар-жоғы туралы шешім қабылдайды;
  - b) Тараптардың өтініштерін қарастырады;
  - c) Арбитраждық талқылау нысанын анықтайды;
  - d) Қажет болған жағдайда тараптардан жазбаша түсініктемелер, дәлелдер және басқа да қосымша құжаттарды ұсынуды сұрайды;
  - e) Арбитраждық талқылаудың уақыттылығы мен толықтығын қамтамасыз ету үшін қажетті басқа да әрекеттерді жүзеге асырады;
  - f) Арбитраж отырысының күнін және уақытын тағайындайды.
2. Алдын ала тыңдау барысында қарастырылған мәселелер бойынша қабылданған шешімдер тараптардың тиісті келісімінде көрсетілуі мүмкін.
3. Алдын ала тыңдау нәтижелері бойынша хаттама жасалады, онда қаралған мәселелер және олар бойынша қабылданған шешімдер көрсетіледі. Хаттама

төрағалық етуші (жеке) арбитр және хатшы қол қояды.

29-бап. Арбитрлер алқасының құзыретін анықтау

1. Арбитраж өз құзыретінің (юрисдикциясының) бар-жоғы туралы мәселелерді өз бетімен шешеді, соның ішінде тараптардың бірі арбитраждық келісімнің жарамсыздығына байланысты арбитраждық талқылауға қарсылық білдірсе де. Бұл мақсатта шарттың бөлігі болып табылатын арбитраждық ереже келісімнің басқа шарттарына тәуелсіз келісім ретінде түсіндіріледі. Шарттың жарамсыздығы туралы арбитраждық шешім арбитраждық ереженің жарамсыздығына әкелмейді.
2. Тарап арбитражға берілген дауды қарау құзыретінің жоқтығы туралы алғашқы мәлімдемесін бергенге дейін мәлімдеме жасауға құқылы.
3. Тарап алғашқы мәлімдемесін бергенге дейін арбитражға берілген дауды қарау құзыретінің жоқтығы туралы мәлімдеме жасамаса, ол арбитраждық талқылау барысында және оның аяқталғаннан кейін арбитраждың құзыретінің жоқтығы туралы мәлімдеме жасауға құқығы жоқ.
4. Егер арбитраждық талқылау барысында арбитраждың құзыретінен тыс сұрақ қарастырылатын болса немесе ол арбитраждық талқылау нысанасы бола алмайтын болса, тарап арбитраждың өкілеттігін асыру туралы мәлімдеме жасауға құқылы.
5. Арбитраж осы баптың 2 және 3-тармақтарына сәйкес жасалған мәлімдемені он күнтізбелік күн ішінде қарауға міндетті. Мәлімдеме нәтижелері бойынша шешім шығарылады.
6. Егер арбитраж өз құзыретін қарау барысында дауды қарау құзыретінің жоқтығы туралы шешім шығарса, онда арбитраж дауды мәні бойынша қарауға құқылы емес.

30-бап. Қамтамасыз ету шаралары

1. Егер тараптар басқаша келіспеген болса, Арбитраж төрағасы немесе арбитрлер алқасы арбитрлер алқасы құрылмай тұрып, талап қоюшының өтініші бойынша, басқа тараптан даудың мәніне қатысты талап қоюшы қажетті деп санайтын қамтамасыз ету шараларын қабылдау міндеттерін талап ете алады. Арбитраждың қамтамасыз ету шаралары туралы бұйрығы шешім түрінде шығарылады.
2. Талап қоюшы арбитражда қаралып жатқан талапты қамтамасыз ету туралы өтінішпен арбитраж талқылауы жүргізілетін орын бойынша немесе қамтамасыз ету шаралары қолданылуы мүмкін мүліктің орналасқан жері бойынша құзыретті сотқа жүгінуге құқылы.

31-бап. Арбитраждық талқылау нысаны

1. Арбитраж істерді тараптардың қатысуымен ауызша (соның ішінде бейне немесе аудио байланыс арқылы) немесе тараптардың қатысуынсыз ұсынылған материалдар

негізінде қарастыра алады. Егер арбитрлер алқасы оны орынды деп тапса немесе тараптардың бірі өтініш жасаса, іс ауызша қаралуы мүмкін.

2. Істі ауызша қарау арбитраж отырысында өткізіледі, онда тараптарға дәлелдемелерді зерттеу, арбитраждық талқылауға қатысушыларға сұрақтар қою, істің мән-жайы бойынша өз ұстанымдарын білдіру, түсініктемелер беру және пікірталастарға қатысу мүмкіндігі берілуі тиіс.

32-бап. Арбитраждық талқылау ережелері

1. Арбитраж төрағасы осы Регламентке сәйкес арбитраждық талқылау ережелерін, соның ішінде арбитраж отырыстарын өткізу мерзімдері мен тәртібін, сондай-ақ жекелеген процестік әрекеттерді жүзеге асыру тәртібін анықтайды, сонымен қатар, нақты іс бойынша арбитраж алымының мөлшері, тәртібі және төлеу мерзімдерін өзгерту мәселелерін шешеді. Талап сомасы екі миллион теңгеге дейін болса, арбитраж алымы 250 000 теңгені, екі миллионнан он миллион теңгеге дейін болса, талап сомасының 10%-ын, ал он миллион теңгеден асса, талап сомасының 5%-ын құрайды, оларды Арбитраж төрағасы өзгерте алады.

2. Осы Регламентте анықталмаған бөліктерде арбитраждық талқылау ережелерін арбитраж төрағасы істі объективті және тиімді қарау қағидаттарын ескере отырып анықтайды.

3. Белгіленген арбитраждық талқылау ережелері тараптарға өз ұстанымдарын білдіру және өз құқықтары мен мүдделерін қорғау үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуі тиіс.

4. Құпиялылық қағидатын сақтау мақсатында барлық құжаттар мен іс материалдарының көшірмелері, талап арыздың (өтініштің), арбитраж анықтамаларының, шешімдерінің көшірмелерінен басқа, тараптарға немесе олардың уәкілетті өкілдеріне жеке немесе электронды және басқа байланыс түрлерін пайдалана отырып беріледі.

33-бап. Тараптардың арбитраждық талқылауға қатысуы

1. Тараптар істі тікелей немесе өздері тағайындаған уәкілетті өкілдер арқылы қарауға қатыса алады. Өкілдердің өкілеттіктері Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес тиісті түрде ресімделуі тиіс.

2. Регламенттің қандай да бір ережесі немесе арбитраж келісімінің талаптары орындалмады деп санайтын тарап, мұндай орындалмауға дереу қарсылық білдірмей, арбитраждық талқылауға қатысуды жалғастыра берсе, қарсылық білдіру құқығынан бас тартты деп есептеледі.

3. Арбитраж келісімінің болмауына немесе арбитраж келісімінің жарамсыздығына байланысты арбитраждық талқылаудан бас тарту туралы мәлімдеме жасамаған тарап, істің мән-жайы бойынша арбитраждық талқылау басталғанға дейін мұндай

мәлімдемелер жасау құқығынан айырылады.

4. Кез келген тарап өз қатысуынсыз істі қарауды немесе істі кейінге қалдыруды талап ете алады, бұл өтінішпен бірге арбитрлер алқасына дәлелдемелер ұсынылуы тиіс.

5. Отырыстың өткізілуі туралы уақтылы хабарланған тараптар немесе олардың өкілдерінің арбитраж отырысына келмеуі, егер тараптар істі қарауды кейінге қалдыру туралы өтініш жасамаса немесе келмеу себебін арбитрлер алқасы негізсіз деп танымаса, істі қарауға және шешім қабылдауға кедергі келтірмейді.

6. Арбитраж отырысында төрағалық етушінің нұсқауларына бағынбау, арбитраждық талқылауда белгіленген ережелерді, жалпы қабылданған мінез-құлық ережелерін бұзу, сондай-ақ арбитраж құрамына құрметсіздік көрсету, арбитрлер алқасы (жеке арбитр) құқықты теріс пайдалану ретінде қарастыруы мүмкін, бұл жағдайлар кінәлі тұлғаны арбитраж отырысына қатысу құқығынан айыруға негіз болуы мүмкін.

7. Уақтылы хабарланған сарапшылардың, куәгерлердің, аудармашылардың арбитраж отырысына келмеуі, егер тараптар істі қарауды кейінге қалдыру туралы өтініш жасамаса немесе арбитраж келмеу себебін негізсіз деп танымаса, істі қарауға және шешім қабылдауға кедергі келтірмейді.

8. Арбитраж процесіне үшінші тұлғаның қатысуы тек қана ол арбитраж келісіміне қатысушы болған жағдайда рұқсат етіледі. Үшінші тұлғаны тарту туралы өтініш және үшінші тұлғаның қатысуымен арбитраж келісімін тіркеу тек арбитраждың алғашқы отырысына дейін рұқсат етіледі.

34-бап. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

1. Іске қатысушы тараптар:

a) өз талаптары мен қарсылықтарын өзгертуге немесе толықтыруға;

b) іске қатысты материалдармен танысуға, одан үзінділер жасауға және көшірмелерін алуға;

c) дәлелдер ұсынуға және оларды зерттеуге қатысуға;

d) арбитраж процесінің қатысушыларына сұрақтар қоюға, ауызша және жазбаша түсініктемелер беруге;

e) процесс барысында туындайтын барлық мәселелер бойынша өз дәлелдерін келтіруге;

f) өтініштер жасауға, арбитрларды алып тастауға;

g) арбитраж процесінің қатысушыларының өтініштері мен дәлелдеріне қарсы қарсылық білдіруге құқылы.

2. Тараптар процесс барысында өз позицияларын, оны қорғаудың тәсілдері мен құралдарын арбитрлар алқасы мен басқа қатысушылардан тәуелсіз және дербес таңдайды. Арбитраж дәлелдерді өз бастамасы бойынша жинаудан толықтай босатылады.

35-бап. Дәлелдер

1. Әрбір тарап өз талаптары мен қарсылықтарын негіздеу үшін келтірген дәлелдерді дәлелдеуге міндетті.
2. Арбитрлар алқасы ұсынған дәлелдерді жеткіліксіз деп санаса, тараптарға қосымша дәлелдер ұсынуды ұсынуға құқылы.
3. Тараптың белгіленген мерзімде дәлелдерді ұсынбауы, егер арбитрлар алқасы бұл себепті құрметсіз деп тапса, арбитражды жалғастыруға және қолда бар дәлелдер негізінде шешім қабылдауға кедергі келтірмейді.
4. Дәлелдерді зерттеу тәртібі мен тәсілдерін арбитрлар алқасы белгілейді.
5. Арбитраж дәлелдерді іс материалдарында бар дәлелдерді жан-жақты, толық, объективті және тікелей зерттеу негізінде өзінің ішкі сенімі бойынша бағалайды.
6. Арбитраж әрбір дәлелдің қатыстылығын, рұқсат етілуін, сенімділігін және маңыздылығын, сондай-ақ дәлелдердің жиынтығындағы жеткіліктілігі мен өзара байланысын анықтайды. Арбитрлар алқасы үшін ешбір дәлел алдын ала белгіленген күшке ие емес.
7. Бір тарап басқа тарап ұсынған дәлелдерді мойындаған немесе қарсылық білдіру жауапкердің қарсылығынан немесе талапкердің жауапкердің дәлелдеріне қарсы қарсылығынан тікелей туындамаған жағдайда, дәлелдер анықталған болып саналады.
8. Басқа тарап ұсынған дәлелдің жалғандығы туралы өтініш жасаған жағдайда, бұл өтінішті жасаған тұлға жалғандықты дәлелдеуге міндетті. Егер дәлел ұсынған тұлға оның жалғандығы туралы өтінішті негізді деп мойындаса, сот дәлелді қабылданған дәлелдер қатарынан шығарып, істі басқа дәлелдер негізінде шешеді.

36-бап. Куәгерлер

1. Тараптардың өтініші бойынша арбитраж процесіне куәгерлер шақырылуы мүмкін. Куәгерді шақыру туралы өтініш жасаған тарап куәгер қандай істің мән-жайларын растай алатынын, оның аты-жөні, тегі, ол қандай тілде куәлік беретінін көрсетуге және куәгердің арбитраж отырысына келуін қамтамасыз етуге міндетті.
2. Куәгерлер өздеріне белгілі мәліметтерді арбитрлар алқасының келісімімен жазбаша мәлімдемелер түрінде ұсына алады, олар іс материалдарына тіркеледі.

37-бап. Сараптама тағайындау және жүргізу

1. Істі қарау барысында арнайы білімді қажет ететін мәселелерді анықтау үшін арбитрлар алқасы өз бастамасымен немесе тараптардың кез келгенінің өтініші бойынша құжаттарға, заттарға және басқа да материалдарға сараптама тағайындай алады.
2. Егер тараптар өзгеше келіспесе, сарапшы немесе сарапшылардың кандидатурасы, сондай-ақ олардың алдына қойылуы тиіс мәселелер тараптардың пікірін ескере отырып арбитрлар алқасы арқылы анықталады. Сараптамалық қорытынды жазбаша

түрде ұсынылуы тиіс.

3. Арбитрлар алқасы кез келген тарапқа сараптама жүргізу үшін сарапшыға қажетті материалдарды ұсынуды ұсынуға құқылы. Егер тарап сараптама жүргізуге қатысудан жалтарса немесе оның жүргізілуіне кедергі келтірсе (сараптамаға келмеу, сарапшыларға материалдарды ұсынбау және оларды қажетті зерттеуге мүмкіндік бермеу), арбитрлар алқасы сараптама жүргізілген фактіні анықталған немесе жоққа шығарылған деп тануға құқылы.

4. Тараптардың кез келгенінің өтініші бойынша немесе арбитрлар алқасының қалауынша, сарапшы сараптамалық қорытынды ұсынғаннан кейін арбитраж отырысына қатысуы тиіс, онда тараптар мен арбитрлар сараптама жүргізу және ұсынылған сараптамалық қорытындыға қатысты сұрақтар қою мүмкіндігіне ие болады.

38-бап. Арбитраж отырысының хаттамасы

1. Егер тараптар келіскен болса, онда істі ауызша қарау кезінде хатшы арбитраж отырысының қысқаша мазмұнын және істі қараудың маңызды сәттерін қамтитын хаттама жүргізеді. Арбитраж процесінің бейне немесе аудио жазбасы жасалуы мүмкін.

V. Арбитраж шешімі

39-бап. Арбитраж процесін тоқтату

1. Арбитраж процесі келесі жолдармен тоқтатылады:

a) арбитрлар алқасы дау бойынша немесе келісілген шарттар бойынша түпкілікті шешім қабылдау арқылы;

b) шешім қабылдамастан арбитраж процесін тоқтату туралы ұйғарым шығару арқылы.

2. Шешім қабылдамастан арбитраж процесін тоқтату туралы ұйғарым келесі жағдайларда шығарылады:

a) тараптар арбитраж процесін тоқтату туралы келісімге келгенде;

b) талапкер өз талабынан бас тартқанда, егер жауапкердің дауды мәні бойынша шешуге заңды мүддесі бар болса, арбитраж процесін тоқтатуға қарсы болмаса;

c) сол тараптар арасындағы, сол мәселе бойынша және сол негіздер бойынша құқықтық күшіне енген құзыретті сот немесе арбитраж қабылдаған шешім бар болса;

d) арбитраж процесінің тарапы болып табылатын заңды тұлға таратылған болса;

e) арбитраж процесінің тарапы болып табылатын жеке тұлға қайтыс болса, қайтыс болды деп жарияланса немесе хабар-ошарсыз кеткен немесе әрекетке қабілетсіз деп танылса;

f) арбитрлар алқасы Арбитраждың дау шешуге құзыреті жоқтығын анықтаса;

г) арбитраж алымы және/немесе қосымша шығындар төленбеген жағдайда, бұл шығындарды төлемеу іс қарауға кедергі келтірсе, Арбитраж Төрағасының шешімінде көрсетілген мөлшер мен мерзімде төленбесе. Арбитраж төрағасы арбитраж алымынан босатуы мүмкін.

40-бап. Шешім қабылдау

1. Іс бойынша барлық мән-жайларды зерттегеннен кейін арбитрлар алқасы жабық отырыста дау бойынша шешімді көпшілік дауыспен қабылдайды, бұл ретте арбитрлардың ешқайсысы дауыс беруден бас тарта алмайды. Төрағалық етуші арбитр соңғы болып дауыс береді. Көпшілік шешіммен келіспейтін арбитр өз ерекше пікірін жазбаша түрде баяндап, Арбитраж шешіміне қоса алады.
2. Арбитраж шешімі арбитраж процесі жүргізілген жерде қабылданған болып саналады. Арбитраж шешімінің қабылданған және заңды күшіне енген күні оның қол қойылған күні болып табылады.
3. Арбитраж шешімі арбитраж отырысында жарияланады. Арбитрлар алқасы шешімнің тек қарар бөлігін жариялауға құқылы.
4. Арбитраж шешімі қабылданған күннен бастап он күннен аспайтын мерзімде әрбір тарапқа табыс етілуі немесе жіберілуі тиіс.
5. Бір төрағалық етуші арбитрдан (жалғыз құрам) тұратын арбитрлар алқасы шешімді жалғыз қабылдайды.
6. Арбитраж шешімі түпкілікті болып табылады және шағымдануға жатпайды.

41-бап. Шешімнің нысаны және мазмұны

1. Арбитраж шешімі жазбаша түрде баяндалуы және жалғыз арбитр немесе арбитрлар алқасының төрағасы, оның ішінде ерекше пікірі бар арбитр қол қоюы тиіс.
2. Шешімде мыналар көрсетілуі тиіс:
  - a) Арбитраждың атауы;
  - b) істің нөмірі;
  - c) шешім қабылданған күні мен орны;
  - d) арбитрлар алқасы және оның қалыптасу тәртібі;
  - e) даудың тараптарының атаулары, олардың өкілдерінің тегі мен аты-жөні, өкілеттіктері көрсетілген;
  - f) Арбитраждың құзыреттілігінің негіздемесі;
  - д) даудың мәні, талапкердің талаптары және жауапкердің қарсылықтары;
  - h) процесте қатысушылардың мәлімдемелері, өтініштері, түсініктемелері;
  - i) Арбитраж анықтаған істің мән-жайлары, Арбитраждың осы мән-жайлар бойынша қорытындыларының негізі болған дәлелдер, шешім қабылдаған кезде арбитрлар алқасы басшылыққа алған заңдар мен өзге де нормативтік актілер.
3. Шешімнің қарар бөлігінде Арбитраждың әрбір талап қою талабын қанағаттандыру

немесе қанағаттандырудан бас тарту туралы қорытындылары, Арбитражда дауды шешуге байланысты шығындардың сомасы, осы шығындардың тараптар арасында бөлінуі, сондай-ақ қажет болған жағдайда қабылданған шешімді орындау мерзімі мен тәртібі көрсетіледі. Талаптарды ерікті түрде орындау кезінде арбитраж төрағасы немесе арбитрлар алқасы шешім шығару арқылы жауапкерден өндіріп алынуға жататын сот шығындарының сомасын айқындайды.

4. Арбитраж шешімі әрбір тарап үшін бір данадан және істің материалдарына тіркелетін бір дана етіп жасалады.

5. Арбитраж шешімі іс жүргізілген тілден басқа тілде жүргізілген болса, істің материалдарына тіркелетін бір данасы мемлекеттік немесе орыс тіліне аударылып, бұл аударма екендігі көрсетілуі тиіс.

42-бап. Қосымша шешім

1. Тараптар өзгеше келіспесе, кез келген тарап Арбитраж шешімін алғаннан кейін бес күн ішінде екінші тарапты хабардар етіп, Арбитраж шешімінде көрініс таппаған, бірақ арбитраж процесінде мәлімделген талаптарға қатысты арбитрлар алқасынан қосымша шешім қабылдауды сұрап, Алматы қаласының төрелік сотына жүгінуі мүмкін. Бұл өтініш дауды шешкен арбитрлар алқасының отырысында өтініш алынғаннан кейін он күн ішінде қаралуы тиіс.

2. Тараптар арбитраж отырысының уақыты мен орны туралы хабардар етіледі, бірақ олардың келмеуі өтінішті қарауға кедергі болмайды.

3. Тиісті өтінішті қарау нәтижелері бойынша арбитрлар алқасы қосымша шешім қабылдайды, ол Арбитраж шешімінің құрамдас бөлігі болып табылады немесе қосымша шешім қабылдау туралы өтінішті қанағаттандырудан бас тарту туралы ұйғарым шығарады.

43-бап. Шешімді түзету

1. Арбитраж кез келген тараптың өтініші бойынша, оны алғаннан кейін он күннен кешіктірмей немесе өз бастамасы бойынша шешімде жіберілген жазу қателерін, баспа қателерін және арифметикалық қателерді түзетуге құқылы.

2. Түзетулер енгізу мәселесі арбитраж шешім шығарған арбитрлар алқасының отырысында шешім қабылданғаннан кейін жиырма күн ішінде ұйғарым шығару арқылы шешілуі тиіс, ол шешімнің құрамдас бөлігі болып табылады. Тараптар арбитраж отырысының уақыты мен орны туралы хабардар етіледі, бірақ олардың келмеуі түзетулер енгізу мәселесін қарауға кедергі болмайды.

44-бап. Келісілген шарттар бойынша шешім

1. Егер арбитраж процесі барысында тараптар дауды бітімгершілік келісім жасасу

арқылы реттесе, арбитрлар алқасы тараптардың өтініші бойынша және өз қалауымен бұл реттеуді Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе және басқа адамдардың құқықтары мен заңды мүдделерін бұзбаса, келісілген шарттар бойынша Арбитраж шешімі түрінде бекітеді.

2. Келісілген шарттар бойынша Арбитраж шешімі дау бойынша Арбитраж шешімімен бірдей мәртебеге және күшке ие және тиісінше осы Регламентте белгіленген тәртіппен қабылданады, қол қойылады және орындалады.

45-бап. Жауапкершіліктен босату

1. Арбитраж өзі дауларды шешпейді және арбитраж процесіне байланысты арбитрлар алқасының кез келген әрекеттері немесе әрекетсіздігі, сондай-ақ қабылданған шешімдері үшін тараптардың немесе басқа адамдардың алдында жауапты болмайды.

2. Арбитрлар кез келген арбитраж процесіне байланысты кез келген әрекеттері немесе әрекетсіздігі үшін тараптардың немесе басқа адамдардың алдында жауапты болмайды.

3. Арбитраж шешімі қабылданғаннан кейін және түзетулер мен қосымша шешімдер қабылдау мүмкіндіктері таусылғаннан кейін, Арбитраж, сондай-ақ арбитрлар арбитраж процесіне қатысты кез келген мәселелер бойынша ешқандай мәлімдеме жасауға міндетті емес.

46-бап. Шешімді орындау

1. Арбитраж келісіміне қол қойған тараптар шешімді өз еркімен осы шешімде белгіленген тәртіп пен мерзімде орындауға міндеттенеді.

2. Егер Арбитраж шешімі шешімде белгіленген мерзімде өз еркімен орындалмаса, ол Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес арбитраж процесі жүргізілген жердегі құзыретті сот берген атқару парағы негізінде мәжбүрлеп орындалуға жатады.

«Алматы қаласының төрелік соты» Арбитраж Регламентіне
Қосымша 1

Шарттардағы ескертпе түріндегі арбитраж келісімінің ұсынылатын мәтіні:

Осы шарттан немесе оған байланысты туындайтын барлық даулар, келіспеушіліктер және талаптар, оның ішінде оның орындалуына, бұзылуына, тоқтатылуына немесе жарамсыздығына қатысты даулар, Алматы қаласының төрелік сотының Арбитраж Регламентіне сәйкес арбитрлар алқасы арқылы (тараптардың таңдауы бойынша) арбитрлар санында, (тараптардың таңдауы бойынша) тілде, (тараптардың таңдауы бойынша) жерінде түпкілікті шешіледі.

Ескертпелердің шарттары келесі болуы мүмкін:

Арбитрлар алқасы - 1, 3 арбитрлар (арбитрлар саны тақ болуы тиіс).

Талқылау орны - арбитраж төрағасымен белгіленген немесе тараптардың таңдауы бойынша Қазақстан Республикасының кез келген басқа жері, қосымша шығындарды төлеу шартымен.

Алматы қаласының төрелік сотының
Төрағасы